

האם יהיה פעם שלום בארץ הזאת?

על שאלה זו עונה התורה בצורה חד משמעית...
"אם בַּחֶק תִּי תֵּלְכוּ וְאֵת מִצּוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם אֵת..."

וְנָתַתִּי שְׁלוֹם בְּאַרְצְךָ"

(חומש ויקרא פרשת בחוקותי פרק כ"ו פס' ג' - ו')

היכן נולדה האנטישמיות הקלאסית בתנ"ך?

היא נולדה אצל הפלישתים שהם אבות הפלשתינאים...

הפלשתינאים והפלישתים הזהות המדהימה!!!

אנטישמיות בגרר - (בראשית כ"ו, י"ב- ל"ג)

היא נולדה אז, במזל רע, בחוצות גרר. האנטישמיות הבוטה, הדורסת, שחוסר הגיונה המוחלט הוא תעודת הזהות שלה. היא יצאה לאוויר העולם בימי יצחק, יורש העצר הראשון לבית אברהם העברי. יצחק שחייב היה לנדוד בעת הרעב אל מלכות גרר הפלשתית. הוא טעם שם, לראשונה, מתבשיל השנאה, שרקחו בעבורנו עמי

העולם במשך אלפי שנים.

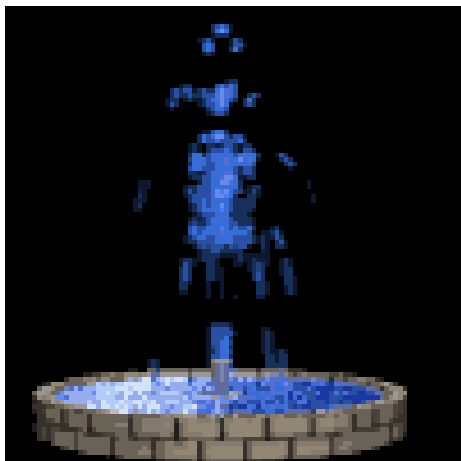
ואולי, משום כך הרחיבה התורה את הדיבור על ניסיונו המר של יצחק, על תגרת ידו של אבימלך מלך גרר, ועל משטמת עמו. ואולי, משום כך האריכה בסיפור הבארות וכו'. סיפור, הנראה במבט ראשון מיותר לחלוטין. סיפור, התופס מקום ריב בפרשתנו, כשהוא גדוש במילים, במידה שאינה תואמת את תכונת התמצות המקראית, היודעת לקפל עולמות שלימים במשפט בודד. ואילו כאן:
"ויזרע יצחק בארץ ההיא... ויגדל האיש וילך הלוך וגדל עד כי גדל מאד.

ויקנאו אותו פלשתים. וכל הבארות אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם אביו **סתמום פלשתים וימלאום עפר,**

ויאמר אבימלך אל יצחק: "לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד" וילך משם יצחק... ויחפרו באר אחרת ויריבו גם עליה, ויקרא שמה שטנה" (בראשית כ"ו, י"ב-ל"ג)

עשרים ואחד פסוקים, המכילים מאות מילים, כדי לתאר הצלחה כלכלית, עושר, קנאה ומאבק על בארות, נראה מוגזם. ואכן, נתנו הפרשנים את דעתם על כך. את אחד המפתחות לפענוח סוד פרשה זו והדומות לה, מסר לידינו הרמב"ן (רבי משה בן נחמן) ואלה הם דבריו: "אומר לך כלל, תבין אותו בכל הפרשיות הבאות בעניין אברהם, יצחק ויעקב. והוא עניין גדול, הזכירוהו רבותינו בדרך קצרה ואמרו: **"כל מה שאירע לאבות סימן לבנים"**. לכן, יאריכו בכתובים, בסיפור המסעות ובחפירת הבארות ושאר המקרים. ויחשוב החושב בהם כאילו הם דברים מיותרים, ואין בהם תועלת. **וכולם באים ללמד על העתיד**. כי כאשר יבוא המקרה לנביא משלושת האבות, יתבונן ממנו **הדבר הנגזר לבוא לזרעו**."

הרמב"ן בדבריו חושף את אמת המקרא, כפי שהיא באה לידי ביטוי בפרשנות המסורתית. ספר "בראשית" אינו ספר העבר בלבד. אין מטרתו לפרוש בפנינו פנורמה של דמויות קדם והקורות אותן. לא! ספר "בראשית" הוא סיפורו של **ההווה המתרחש בכל יום**. לבושם הקדום של סיפוריו נועד להעניק לנו אמת מידה להערכה נכונה של חיינו אנו. כי אין חדש תחת השמש. מן הסיפורים ההתייחסות וההתנהגויות

נלמד את היחס הנכון לאמת ולשקר, לטוב ולרע, ליחסי ולמוחלט. **פרשתנו שלנו, בה נעסוק היום, מביאה אותנו אל שרשי האנטישמיות, קורעת לנו צוהר אל מעמדנו בעולם,**

ומלמדת אותנו שההיסטוריה חוזרת על עצמה באין סוף מעגלים. כי מעשי האבות סימן לבנים.

ועל כן יצחק, הגולה לגר, מגלם את היהודי בגלויותיו. את היהודי-הנווד הנצחי. את היהודי, שבכל מקום

אליו יגיע, בכל מדינה בה יתיישב, יחשב לזר, מבלי להתחשב במאמצי ההיטמעות שלו. ואף כי זר יהיה, יצליח במעשיו, גם יעלה מעלה-מעלה בסולם ההצלחה הכלכלית. (ויגדל האיש וילך הלוך וגדל). אף כמו היום, כן כבר אז. הצלחת הזר מעוררת את קנאת האחרים. את קנאת אדוני הארץ: **"ויקנאו אותו פלישתים"**. הם אינם יכולים לסבול הצלחה זו: היא פוגמת בשלוות רוחם, והקנאה מפעפעת בלבם פנימה. לאט לאט היא מתגבשת לכלל שנאה. בתחילה במסתרים, אולם לאחר זמן, היא הופכת לגורם פעיל במערכת היחסים בין הגביר היהודי, שעשרו גדול אף מעשרו של המלך לבין אדוני הארץ-עד כדי אלימות:

"ויחפרו באר אחת ויריבו גם עליה ויקרא שמה שטנה"

וכדרכה, קנאה זו, שהולידה את השנאה הגלויה והפעילה, הינה חסרת

הגיון. אין היא, אלא, השתוללות יצרים הנושאת בחובה הרס עצמי. **"...וכל**

הבארות אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם אביו סתמום פלשתים וימלאום עפר"

למה? אם אתם, הפלשתים, מקנאים

ושונאים את אברהם ואת יצחק, גרשו אותם מארצכם ורשו את בארות המים!!

מדוע לסתום אותם? מדוע, בחמת זעם, לא להסתפק בסתימתם? למה גם למלא אותם בעפר, ובלבד שתמחק כל נוכחות של פעילות אברהם ויצחק? מדוע?!

אינכם זקוקים למים?!

אולם, זו היא תכונת הקנאה האנטישמית. היא זועקת: **"גם לי וגם לך לא יהיה."** הנאצים למשל, דחו בפועל מספר המצאות מדעיות, שיכלו להיות להם לתועלת עצומה

בעת המלחמה, רק משום שממציאיהם היו יהודים.

שימו לב! התעמולה מנסה, בכל הדורות, להצדיק את שנאת היהודים. לטפול עליו את האשמה שהוא בעצמו אשם באנטישמיות, משום שאת הונו השיג באמצעות הספקולציה, התיווך, על ידי הלוואות בריבית קצוצה, ההונאה וכדומה. והנה, מתאר הפסוק את יצחק הזורע והחופר. ("גדולים צדיקים שהם עוסקים ביישובו של עולם"- מוסיף המדרש) משמע- איש העבודה העושה הונו בישר. ובכל זאת, הקנאה והשנאה הן מנת חלקו עד לגירושו מן הארץ. כנאמר **"ויאמר אבימלך אל יצחק: לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד"** "אמר לו(אבימלך ליצחק): כל אותן עוצמות שעצמת, לא ממני היו לך?!"(מדרש בראשית רבה סד, ו)

שוב צליל מוכר, היהודים מוצצים את לשד העם והארץ. מרוקנים אותה מכל טוב. מבריחים את הונה לחו"ל.

אולם כנשוא הקנאה- יצחק-רחוק מהם, מתבהר מעט המבט. אז לומדים הם להבין, כי שגו בגרשם את היהודי ממחיצתם. אז, בוחן העם המגרש את ההתרחשויות בעין בוחנת ואובייקטיבית יותר. כפי שבפרשתנו, משכימים אבימלך ופיכול- שר צבאו של יצחק המגורש ואומרים לו: **"נכרתה ברית עמך"**. המשקעים בכל זאת אינם חולפים סתם כך:

"מדוע באתם אלי", שואל אותם יצחק, "ואתם שנאתם אותי ותשלחוני מאתכם"? מה קרה? מה גרם לשינוי בגישתכם?

תשובתם היתה: **"ראה ואינו כי היה ה' עמך"**

אך, אם נדמה לכם שאבימלך, או עמו "חוזרים בתשובה" מיחסם הבוטה כלפי יצחק- שמעו נא את המשך דבריו, בעת פגישת הפיוס: **"אם תעשה עמנו רעה, כאשר לא נגענוך וכאשר עשינו עמך רק טוב, ונשלחך בשלום"**.

הצרת הצעדים, סתימת הבארות והריב עליהם. התעוררות של משטמה כלפיו בממלכת גרר, עד לבקשה התקיפה שיעזוב את הארץ, מצטיירת בעיני המושל כ- **"עשינו עמך רק טוב"**

צדיק גדול הוא אבימלך בעיני עצמו. מתהדר ביושרו, בכך שהעניק
ליצחק מקלט לזמן מה בארצו, ולא הרג אותו. ממש מועמד טבעי
לפרס נובל לשלום, בגלל תרומתו לאנושות.
מדוע מאריכה התורה בפרשה זו? ומדוע שלא תאריך? הרי אנו נשואי
השנאה הזאת בכל הדורות!!
הרי חייבים אנו להכיר מהו מעמדנו האמיתי בקרב האומות. אנו
מצווים להבין את מהות המשטמה כלפי היהודי והיהדות. ופרשתנו
מספקת את המסגרת הכללית שלה...

גרר – מולדת האנטישמיות
הקלאסית. שם למד היהודי
ששונאים אותו, שמקנאים בו על
הצלחותיו, שמגרשים
אותו... מבקשים את קרבתו. היחס
הדו-ערכי כלפי היהודי בכל
הדורות, בא לידי ביטוי כבר בחייו
של היהודי הראשון. מאז-לא
השתנה דבר.

שנאת עולם לעם עולם (פרשה ופרשה).